

LIFE+ Nature projekti ettevalmistamise, taotluse hindamise ja elluviimise protsess projektide „LIFE to alvars“ ja „Urbancows“ näitel.

Annely Esko
Keskkonnaamet
Projektikoordinaator

Kogemused LIFE projektidega

- LIFE+ Nature projekti „Eesti loopealsete karjamaade taastamine“ e. „LIFE to alvars“ ettevalmistamine, projektitaotluse koostamine ja projekti juhtimine (projekti kestvus 2014-2019, eelarve 3 725 865 eurot, 25% omaosalus)
- Osalemine LIFE Nature projekti ettevalmistamises „Eesti puisniitude taastamine“ e. „WOODMEADOWLIFE“ (eeldatav kestus 5 aastat alates, eelarve 5 100 00 eurot, 25% omosalus)
- Kõrvalt näinud projekti Urbancows ehk Linnalehmad elluviimist.

Kogemused LIFE projektidega

LIFE to alvars

Urbancows

LIFE projektitaotluse koostamine

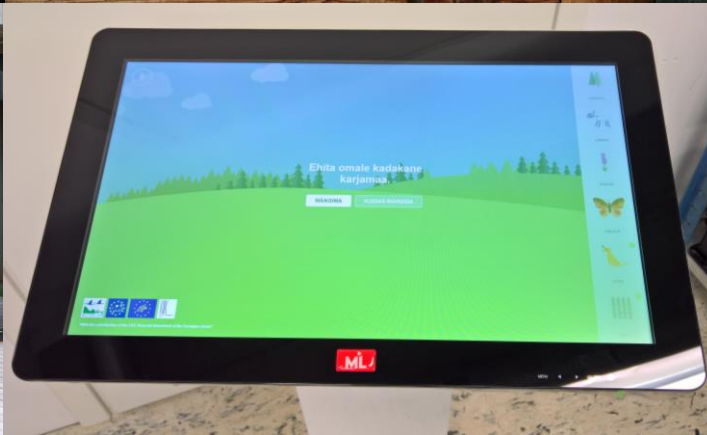
- 1) Visioon- sea selge, realistlik, mõõdetav eesmärk/eesmärgid, mida projektiga soovitakse saavutada.
- 2) Mõtle läbi, kas just LIFE on parim allikas selle visiooni elluviimiseks? (LIFE eelis pikk kestvus, võimaldab palju nõ „soft tegevusi“)
- 3) Milliseid tegevusi tuleb planeerida selle visiooni elluviimiseks?
- 4) Kust tuleb ressurs- aeg ja rahalised vahendid- projekti taotluse ettevalmistamiseks?

LIFE projektitaotluse koostamine

Huvitavad ideed projekti tutvustamiseks on alati teretulnud

LIFE projektitaotluse koostamine

- 5) Tutvu rahastamise reeglitega – mis tegevused on abikõlblikud, millisele maa-alale on võimalik tegevuste rahastamist taotleda (Nature projektide puhul näiteks ainult N2000 loodusala)? Mitmed tegevused kohustuslikud. Detailsed juhendmaterjalid!
- 6) Mõtle läbi kaasrahastus – kas on vajalik samuti projektitaotlus kirjutada ja kuidas seda ajastada?
- 7) Kui palju on vaja planeerida ettevalmistusteks aega?

LIFE projektitaotluse koostamine

- 8) Projektialade valik- keda kaasata protsessi, kes kontrollib looduses? Kontrolli topeltrahastust!
- 9) Maa omand – läbirääkimised eramaa omanikega, RMKga.
- 10) Projekti partnerite valik ja nende tegevused projektis.
- 11) Kas kõik planeeritud tegevused on visiooni elluviimiseks piisavad ja vajalikud, kas suudad seda vajadusel põhjendada?

LIFE projektitaotluse koostamine

12) Kui ise ei oska siis tea kust nõu küsida (näiteks ministeerium, mõni kogenum taotleja)

13) Kõik projektid on erinevad – ära lähtu ka liialt sellest, mis on teiste projektitaotluste kogemused, eriti kui mõnda tegevust ei rahastatud. See võis olla ainult konkreetse projekti puhul nii.

Koosta projekt enda visiooni elluviimise vajadusest lähtuvalt.

LIFE projektitaotluse koostamine

- 14) Tee kasutaja e-proposal keskkonda ja tutvu projektitaotluse ülesehitusega (mõnevõrra erinev loogika näiteks KIK projektide taotlustest)
- 15) Ära jäta projektitaotluse sisestamist viimasele hetkele – taotlusele tuleb lisada ka dokumente, mis vajavad allkirjastamist ja see võib võtta aega (deklaratsioonid, KeM toetus kiri)
- 16) Kõik edasine suhtlus Komisjoni ja hindajaga toimub läbi e-proposal keskkonna.

„LIFE to alvars“ ettevalmistavad tööd

Taastamistööde vajadusele viitasid Eesti teadlased 2010 aastal avalikus kirjas ministrile.

Ettevalmistused 2011

- 1) õppereis suureskaalalise alvarite taastamisega tutvumiseks Rootsis
- 2) KeA moodustas teadlaste ja ekspertide töögrupi taastatavate alade eelvaliku koostamiseks
- 3) taotlus SA KIKi välitööde ja projekti koostamise kulude katmiseks (SA KIK vahendeid ei eraldanud)

„LIFE to alvars“ ettevalmistavad tööd

„LIFE to alvars“ ettevalmistavad tööd

Ettevalmistused 2012

- 1) Eelvaliku aladel viidi 2012 läbi välitööd ja koostati kaardid KeA töötajate poolt
- 2) Infopäringud rahvastiku registrist eramaa omanike väljaselgitamiseks, 700 kirja saatmine eramaa omanikele - ca 300 kirjalikku nõusolekut projektis osalemiseks
- 3) Projekti taotluse koostamine

Projekti taotlusele KeM nõusolekut 2012 aasta vooru esitamiseks ei õnnestunud saada.

„LIFE to alvars“ ettevalmistavad tööd

Ettevalmistused 2013

- 1) PLK tegevuskava koostamine (seati eelduseks LIFE projekti taotluse esitamiseks)
- 2) 6 piirkondliku infopäeva maaomanikele enne taotluse esitamist
- 3) Meedia kajastused üleskutsega projektis osalemiseks kohalikes ajalehtedes ja KeA veebilehel
- 4) Projektitaotluse täiendamine ja esitamine 2013 juuni.

„LIFE to alvars“ taotluse hindamine

- 2014 veebruar-märts lisaküsimused taotluse hindajalt läbi e-proposal keskkonna (oluline, et e-proposal keskkonda märgitud kontakt e-post oleks pidevalt kasutuses olev)
- Küsimuste vastamiseks anti sageli vaid paar päeva (reedel saabusid küsimused ja vastata vaja esmaspäeval)
- Osad küsimused väga eeldasid mahukaid vastuseid (näiteks kõigi projektialade kaartide täiendamine)

„LIFE to alvars“ taotluse hindamine

Mida küsiti/paluti muuta? Kokku esitati küsimusi kolmel korral – kokku 28 küsimust.

Standard küsimused

- 1) Kas nõustute üldsätetega?
- 2) Kas olete kindel, et ajakava on läbi mõeldud ja selle ajaga suudate projekti ellu viia?
- 3) Käibemaksu mitte tagasi nõudmise võimalust tõendava dokumendi esitamise nõue.

„LIFE to alvars“ taotluse hindamine

Sisulised küsimused

- 1) Kas kindlasti toimub kõik tegevus ainult prioriteetsel elupaigatüübil (25% omafinantseeringu nõue)?
- 2) Kas olete nõus projekti jätkama ka juhul kui omafinantseeringu osa on 40%?
- 3) Esitada eramaa omanike nõusolekud 30 aasta pikkuseks perioodiks (selle nõudega me ei nõustunud, olime küsinud 12 aasta pikkuseks perioodiks nõusolekud).

„LIFE to alvars“ taotluse hindamine

Sisulised küsimused

- 4) Mitmeid küsimusi esitati projektialade ligipääsuteede renoveerimise kohta – miks vajalik, kus täpselt asuvad (kas ikka N2000 alal), kas olete nõus jätkama, kui seda tegevust ei rahastata?
- 5) Hindaja leidis, et osad tegevused, mille olime taotluses ühte kokku pannud tuleks teha eraldi tegevusteks. Need tuli ümber kirjutada hindamise käigus.
- 6) Osad kulud tuli hindamise käigus teiste eelarveridade alla tõsta.

„LIFE to alvars“ taotluse hindamine

Tehnilised küsimused

- 1) Paluti esitada infot, kas tegevuste läbiviimiseks on vaja eraldi lube kohalikelt võimudelt.
- 2) Paluti täiendada projektialade kaarte.
- 3) Paluti täpsemalt kirjeldada kuidas toimub CB organisatsiooni sees projekti juhtimise kontrollimine.
- 4) Paluti täpsustada seemnete külvamisega taastamise teostamise tehnilist osa.

„LIFE to alvars“ taotluse hindamine

Tehnilised küsimused

- 5) Paluti täpsemalt kirjeldada RMK rolli ja kuidas toimub riigimaal edasine alade hooldamine.
- 6) Kas on olemas varuplaan taastatud alade hooldamiseks, kui MAKist ei peaks raha saama?
- 7) Paluti täpsemalt kirjeldada sotsiaalmajandusliku mõju uuringu metoodikat.
- 8) Paluti täpsemalt kirjeldada, kuidas aitab projekti paremale elluviimisele kaasa meie valitud LIFE projekt, kellega soovime koostööd teha.

„LIFE to alvars“ taotluse hindamine

Tehnilised küsimused

9) Miks te ei vii kogu projekti elupaikade taastamise osa läbi MAK vahenditest?

Üsna palju tuleb pöörata taotluses tähelepanu sellele, et miks ei saa seda projekti või konkreetset tegevust rahastada mõnest teisest EL fondist.

„LIFE to alvars“ taotluse hindamine

Finants küsimused

- 1) Mis saab biomassist, mida taastamise käigus raiutakse? Kellele see kuulub? Kas müügist teenitakse raha?
- 2) Taotluse hindaja arvates oli personalikulu projekti mahukust arvestada alahinnatud. Kas te arvate, et suudate sellise personalikuluga projekti ellu viia?
- 3) Paluti täpsustada reisikulused – täpsem lahtikirjutus, kuidas kulud on leitud.

„LIFE to alvars“ taotluse hindamine

Finants küsimused

- 4) Küsimus, kas taastamistöid ei ole võimalik teostada muul moel kui sisse ostetud teenusena (projekti tegevustest moodustas sisse ostetud teenus 80% - seda üldiselt ei lubata)?
- 5) Miks on mingid tegevused liigitatud mingite kulukategooriate alla? Näiteks kas karjaaed peaks olema infrastruktuur või kulumaterjal?

LIFE projektide elluviimine

Kui saabub positiivne rahastusotsus on aeg mõelda projekti elluviimiseks vajaliku meeskonna peale.

- Hea projektikoordinaator on varem projekti peamise valdkonnaga kokku puutunud
- Varasem LIFE projekti juhtimise kogemus on kasuks aga ei ole hädavahalik
- Oluline on usaldus projektikoordinaatori ja juhatuse/juhtkonna vahel

LIFE projektide elluviimine

Kommunikatsioon, kommunikatsioon,
kommunikatsioon!

- Oma maja sees (jah on vajalik)
- Avalikkus (nt raied, veekvaliteet jms)
- Projektis osalejad (oluline, et nemad ei peaks oma aega kulutama projekti seisukohtade eest seismisele)
- Maaomanikud ja muude huvirühmad (siin tuleb kõige rohkem kasuks see, et projektikoordinaator teab sisu)

LIFE projektide elluviimine

Praktiliste tegevuste elluviimine- riigihanked

- Planeeri aegsasti
- Vaata lepingut ka sellise pilguga, et mis siis saab, kui sa ei saa soovitud
- Ole valmis varuplaaniks

EDUKAT TAOTLEMIST!

